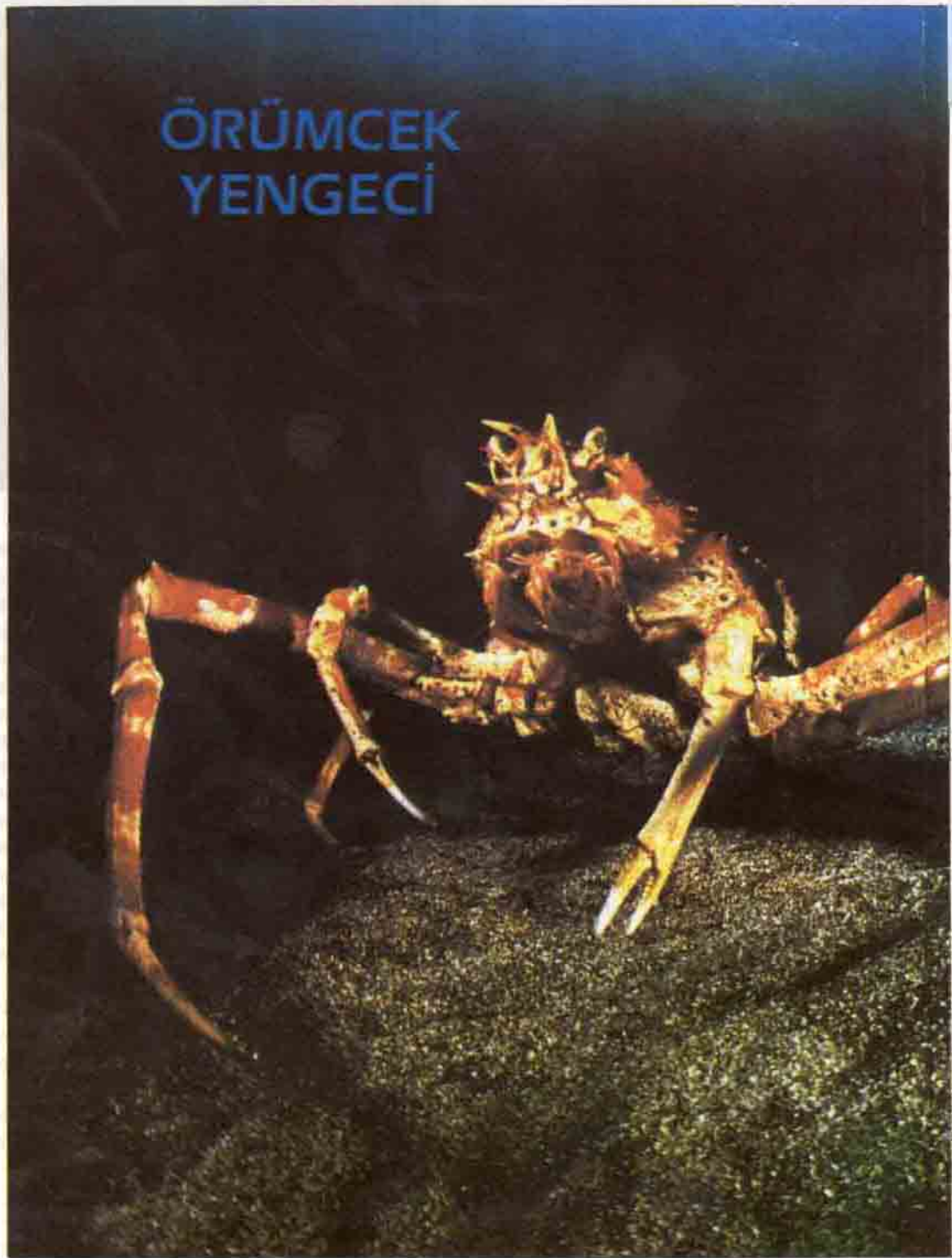

Dünyanın En Büyük Kabuklusu:

ÖRÜMCEK YENGEÇİ

Resimde görülen 1.5 metrelik yengeç 36 metre derinlikte bulundu. Birçok yengeç cinslerinde olduğu gibi, erkekler dişilerden daha büyüktür. Erkek olanlar dişilerden yalnızca daha büyük olmalarıyla değil, karınlarının altında uzanan tırbuşon biçiminde ikiz erkeklik organlarıyla da ayrılırlar. Altta ise Tokyo'da bir akvaryum içinde bulunan dev yengeçler görülüyor.

Eugenie CLARK

Uzatılmış iki kısırcının arası yaklaşık 3,5 metrelik rekor düzeye ulaşan Japonya'nın dev örümcek yengeci, büyüklüğüyle tüm diğer kabuklu hayvanları gölgede bırakmaktadır. Çok seyrek görülen ve Macrocheira Kaempferi olarak adlandırılan bu büyük örümcek yengencinin erişkini, normal olarak 365 metreye kadar ulaşan derinliklerde yaşar ve baharda çiftleşmek ve yumurtalarını bırakmak için siğ sulara göçer. Dişiler bir seferde 1,5 milyon yumurtlarsa da, bunların çok küçük bir bölümü hayatta kalır. Japon sularında yaşayan yaklaşık bin yengeç türü arasında en büyüğü olan bu yengeç, on yılda erişkin ölçüsüne ulaşır ve yarım yüzyıl ya da daha uzun süre yaşayabilir.

Bu dev kabuklu hayvan, bazen boğulup dibe batmış insan gövdelerini yediği için "shinin gani" (ölü yiyen yengeç) olarak da adlandırılır. Normalde balık, istiridye ve diğer yumuşakçalarla beslenir.

Hantal ve aslında erkek olan Macrocheira Kaempferi, yalnızca Japonya'nın Houshu'dan Kyushu'ya uzanan Pasifik kıyılarında bulunur. 17. yüzyıl Japon edebiyatında sözü geçmesine rağmen bu yengeç, 1727'de Alman biyologu Engel-

Bazen bir fotoğrafın, pek çok sayfayı dolduracak yazıya ve sözcüğe bedel olduğuna tanık olmuşuzdur. Bunlardan kimisi bir olayı bir çırpıda gözler önüne sererken, kimi de uzun süre düşünmemize yol açar. Hatta öyle fotoğraflar vardır ki, olayların yaşam boyu akışı içinde zaman zaman yeniden gözümüzde canlanırlar.

Bu köşemizde yer vereceğimiz fotoğrafları, düşündürücü niteliklerini dikkate alarak seçecek ve ne olduklarını belirtmeyeceğiz. Bu bir anlamdaki fotoğraf bilmecesini belki hemen çözeceksiniz; ama ne olduklarını bulamazsanız gelecek sayımızı bekleyeceksiniz.

bert Kaempfer'in tanımı yayınlanana kadar Batılı bilim adamlarınca bilinmiyordu. Kaempfer'in tanımında, bir Japon dükkanından aldığı dev örümcek yengecin bacağına bir parçasının çizimi de yer alıyordu. Bu parçayı, "insanın incik kemiği kadar uzun ve dolgun" olarak tanımlıyordu. Yengece daha sonra onun adı verildi.

Etinin kalitesinin düşük olması sayesinde erişkin örümcek yengeçleri yemek için değil, daha çok merak yüzünden avlanırlar. Fakat yavruların etinin tadı mükemmeldir.

Bir ressam İzo Yarımadası'nda Heda balıkçı limanında dev bir örümcek yengeç kabuğunun sırtına derinlikler cinini boyamıştır. Örümcek yengecin bacaklarının inanılmaz boyutlarına göre, gövdesi nispeten küçüktür. Bugüne kadar en büyük kabuğun çapı 61 cm. olarak ölçülmüştür.

Japonya'nın önde gelen dev örümcek yengeci otoritelerinden biri olan Dr. Tsune Sakai bu konuda şunları söylüyor: "Erişkin yengeçler, yakalanmalarını çok güçleştiren derinliklerde yaşarlar. Ara sıra, çoğu kez kazara, deniz dibine ağ atıldığında yakalanırlar. Genç örümcek yengeçler ise nedense daha sığ sulara bulunurlar ve yem konulmuş tuzaklarla kolayca yakalanabilirler. Böylece, çiftleşme yaşına ancak on yılda ulaşabilen yengecin genç nesli, üremeye geçmeden yok edilmektedir. Bunun sonucunda, dev örümcek yengecin türünün tükenme tehlikesiyle karşı karşıya olduğu söylenebilir."

Bugün erişkin yengeçlerden bazıları turist çekmek için değerlendirilmektedir. Kyoto'daki bir restoranın zemini camdan yapılmıştır ve camın altı akvaryumdur. Müşteriler altındaki dev örümcek yengecin hareketlerini izleyerek deniz ürünlerinden oluşan bir yemeğin tadını çıkarabilirler.

Bazı büyük erişkin yengeçler, Tokyo'da, bir tank içinde onlarla birlikte dalmaya davet edildiğim Günışığı Akvaryumunda sergilenmektedir. Yengecin kısıkaçları, ıslak lastik giysi veya eldivenleri delebilecek kadar güçlü olmamasına rağmen, İzu'daki bir dalış sırasındaki başımdan geçen olayı hatırlayarak hep arkalarında kalmaya çalıştım. Bir keresinde, örümcek yengecinin bacakları benimkine dolanmıştı. Bacağın biri gevşek durup, diğeri yavaşça çevreme dolandığı her defasında dua etmeye başladım. Ancak, yine de gerçek bir tehlike hissetmedim. Bu deneyim bana, yalnızca tembel bir devle su altında güreşmek gibi bir his verdi.

Bu garip fakat zararsız yaratıklarla yüzerken, varlıklarını giderek tehdit eden bir dünyada yaşamlarını sürdürebilmelerini diledim.

National Geographic'den çev: İsmail YILDIRIM